

Samenvatting Cultuureducatie met kwaliteit in Limburg

Sien

Als ervaren en zien

Voornemen 1: Ontwikkeling, verdieping en vernieuwing van het curriculum.

Het doel binnen dit voornemen is het ontwikkelen van leerlijnen cultuureducatie die aansluiten bij de onderwijspraktijk op scholen, gebruik maken van expertise van het culturele veld en een ondersteuning bieden in het leerproces van leerlingen.

Activiteiten:

1. De nulmeting

- Werkvorm:** Nulmeting wordt opgezet binnen SIEN en uitgevoerd op de bij SIEN aangesloten scholen/schoolbesturen en culturele instellingen in de provincie.
- Doelgroep:** Scholen die via hun schoolbestuur aangesloten zijn bij SIEN
Culturele instellingen in de provincie Limburg
- Doelstelling:** De nulmeting biedt zicht op het ambitieniveau van scholen voor wat betreft cultuureducatie en op de aanwezige expertise en ambitie van het culturele veld.
Scholen en culturele instellingen worden ingedeeld in 4 ambitieniveaus.
Op basis van de scenariobepaling krijgt Team SIEN een volledig beeld van de stand van zaken van cultuureducatie op scholen en de expertise van de culturele instellingen. Op basis hiervan kan Team SIEN koppelingen maken tussen scholen en instellingen en kunnen voorstellen voor activiteiten worden gedaan.
- Uitvoering:** Uitvoering op lokaal en regionaal niveau in maart en april 2013
- Verantwoordelijkheid:** Team SIEN, alle deelnemende scholen en culturele instellingen

2. Inrichten TEAM SIEN

- Werkvorm:** Instellen Team SIEN die functioneren als regionale experts
- Doelgroep:** Vertegenwoordigers uit het onderwijs en het culturele veld.
- Doelstellingen:** Bewaken van de samenhang tussen de verschillende acties, maatregelen en ontwikkelingen op regionaal en lokaal niveau.
Team SIEN ondersteunt bij de nulmeting,
Team SIEN ondersteunt scholen bij het komen tot een samenhangende visie.
Team SIEN ondersteunt instellingen bij de omslag naar coachend producent
Team SIEN speelt een belangrijke rol bij het uitdragen van de opbrengsten van SIEN-lab.
- Uitvoering:** Team SIEN ondersteunt scholen en ICC'ers of cultuurexperts in de regio op vraag.
Team SIEN ondersteunt bij het formuleren van een visie en een samenhangend programma voor cultuureducatie per school.
Team SIEN ondersteunt het culturele veld bij de te ontwikkelen rol van coachend producent.
Team SIEN ontwikkelt in samenwerking met het onderwijs en culturele veld een plan van aanpak om de samenwerking te verbeteren en intensiveren.
Team SIEN speelt een belangrijke rol binnen het SIEN-lab en bij het uitdragen van de resultaten uit

het SIEN-lab.

Team SIEN heeft een coördinerende en faciliterende taak binnen het programma.

Team SIEN is opgenomen bij voornemen 1, maar is betrokken bij alle voornemens en activiteiten.

Verantwoordelijkheid: Stichting Cultuurpad

Termijn: werving team SIEN in maart 2013, selectie in april 2013, aanstellen per 1 mei 2013

3. Het SIEN-lab voor doorgaande lijnen

- Werkvorm:** Laboratorium voor onderzoek en experimenten met als doel het opzetten van doorgaande integrale lijnen.
- Doelgroep:** Leerlingen, leerkrachten, directeuren van de scholen en educatief medewerkers en combinatiefunctionarissen cultuur, startend bij scenario 3 en 4 scholen, later ook scenario 1 en 2.
- Doelstelling:** SIEN-lab ontwikkelt doorgaande lijnen voor cultuureducatie die aansluiten bij de ambitieniveaus van de scholen. Uitgangspunt zijn de landelijk ontwikkelde referentiekaders die verankerd zijn in het eerste ambitieniveau (1).
- De doorgaande lijnen zijn niet discipline gericht, maar kindgericht en houden rekening met de verschillende intelligenties, het type school en het curriculum.
- Aan het eind van de periode zijn diverse doorgaande lijnen ontwikkeld, gedifferentieerd naar de 4 scenario's. SIEN-lab onderzoekt tevens de competenties die leerkrachten en medewerkers van culturele instellingen nodig hebben om het leergebied kunstzinnige oriëntatie te verbeteren.
- Verantwoordelijkheid:** Deelnemende scholen en cultuurinstellingen, met ondersteuning van onderzoeker/educatief ontwerper.
- Eindregie:** Team SIEN

Voornemen 2: verbeteren vakinhoudelijke deskundigheid

Dit voornemen heeft als doel de vakinhoudelijke deskundigheid op de scholen en in het culturele veld te versterken en een nieuwe houding ten aanzien van cultuureducatie, in zowel onderwijs als cultuur, te ontwikkelen.

Activiteiten:

1. Kijk in de keuken

Werkvorm: Praktijkbijeenkomsten
Doelgroep: Leerkrachten uit het PO en medewerkers uit het culturele veld.
Doelstelling: Gericht delen van expertise met elkaar - het onderwijs leert hoe de expertise uit het veld ingezet kan worden om de doelen voor cultuureducatie te behalen, - het culturele veld leert wat nodig is om het aanbod aan te laten sluiten bij de vraag van het onderwijs. - het resultaat van de bijeenkomsten leidt, samen met de resultaten van SIEN-lab, tot gericht aanbod voor deskundigheidsbevordering.
Uitvoering: De activiteiten 'Kijk in de keuken' worden regionaal opgezet met het onderwijs en de culturele aanbieders uit respectievelijk noord, midden en zuid Limburg.
Verantwoordelijkheid: Organiserende cultuur- of onderwijsinstelling.

2. SIEN training

Werkvorm: Ontwikkelingsgroep en scholingsbijeenkomsten
Doelgroep: ICC'ers (en/of leerkrachten verantwoordelijk voor cultuur binnen de school) en educatief medewerkers uit het culturele veld
Doelstelling: ICC'ers en educatief medewerkers uit het culturele veld krijgen handvatten voor de integrale aanpak van cultuureducatie en het werken met doorgaande lijnen. - ICC'ers en educatief medewerkers kunnen de verbinding tussen het curriculum van de school en de doelen voor cultuureducatie, - ICC'ers leren hoe een cultuureducatief jaarplan zo opgezet kan worden dat het bijdraagt aan de brede ontwikkeling van kinderen.
Uitvoering: De SIEN training wordt regionaal uitgevoerd.
Verantwoordelijkheid: Team SIEN in samenwerking met Rick, Artamuse, ECI, Kunstencentrum Venlo en culturele partners in Heerlen.

3. Scholingsaanbod

Werkvorm: Scholingsbijeenkomsten /scholing
Doelgroep: (Vak)Leerkrachten PO en educatief medewerkers culturele veld
Doelstelling: (Vak)leerkrachten krijgen concrete tools om cultuureducatie te integreren in het curriculum. Leerkrachten zijn in staat om aan leerlingen (minstens) een basis voor cultuureducatie op het gebied van kennis, vaardigheden en houding, mee te geven. Om nieuwe leerkrachten van meet af aan met deze competenties toe te rusten, worden ook de PABO's en lerarenopleidingen betrokken. Voor het

culturele veld worden ook naar behoefte cursussen en scholing ontwikkeld en aangeboden.

Uitvoering: Het SIEN scholingsaanbod wordt afhankelijk van de omvang doelgroep centraal of regionaal uitgevoerd.

Verantwoordelijkheid: Kwaliteitskring en onderzoekers, Pabo's, vakopleidingen en culturele instellingen

4. Kwaliteitskringen

Werkvorm: Op ontwikkeling gerichte bijeenkomsten van deskundigen uit onderwijs en cultuur.
Doelgroep: (Ervarings)deskundigen uit onderwijs en culturele veld.
Doelstelling: Versterking inhoudelijke deskundigheid van de verschillende gremia die zich bezig houden met het ontwikkelen van cultuureducatie met kwaliteit. uitvoering: de kwaliteitskringen en kennisnetwerken zijn geen statische organisaties. Ze worden ingericht op basis van binnen de totale ontwikkeling gesignaleerde problemen. Team SIEN koppelt terug naar de rest van de organisatie.
Verantwoordelijkheid: Team SIEN.

5. SIEN platform

Werkvorm: Digitale Portal www.bijsien.nl
Doelgroep: Leerkrachten, ICC'ers, educatief medewerkers, vertegenwoordigers uit het culturele veld, kinderen.
Doelstelling: De portal van SIEN bundelt initiatieven, verbindt partijen, implementeert acties en projecten.
- het digitale platform fungeert als online kennissamenleving,
- het digitale platform realiseert mede de omslag van aanbodgericht naar expertisegericht,
- het digitale platform voorziet in een culturele kaart van Limburg waarop scholen kunnen zien welke expertise er in hun regio zit.
Verantwoordelijkheid: Stichting Cultuurpad, Team SIEN en gebruikers

Voornemen 3: relatie scholen en omgeving

Het doel van dit voornemen is het intensiveren van de relatie tussen scholen, instellingen en hun culturele omgeving door middel van co-creatie en lokale allianties.

Activiteiten:

1. Co-creatie

- Werkvorm:** Co-creatie is een vorm van samenwerking, waarbij alle deelnemers invloed hebben op het proces en het resultaat van dit proces, zoals een plan, advies of product. Kenmerken van co-creatie zijn dialoog, 'common ground', enthousiasme, daadkracht en focus op resultaat. Voorwaarden voor succesvolle co-creatie zijn gelijkwaardigheid van de deelnemers, wederkerigheid, openheid en vertrouwen. Aan deze voorwaarden is het best voldaan in een gestructureerd maar creatief proces onder begeleiding van een procescoach/begeleider. Integriteit van deelnemers is vereist.
- Doelgroep:** Leerlingen, leerkrachten, educatief medewerkers uit het culturele veld.
- Doelstelling:** Het doel van Co-creatie is het ontwikkelen van producten die bijdragen aan de realisatie van kerndoelen en doorgaande lijnen. Daarnaast heeft Co-creatie tot doel het ontwikkelen van een duurzame creatieve relatie tussen het onderwijs en culturele veld. Vanuit de SIEN-labs komen vragen waarvoor geen passend aanbod beschikbaar is. Deze vragen worden door Team SIEN geïnventariseerd, waarna er op basis van de scenario's van de scholen en de culturele instellingen een match wordt gemaakt.
- Co-creatie draagt bij aan het ontwikkelen van producten die bijdragen aan het realiseren van de kerndoelen en doorgaande lijnen.
  - Co-creatie levert producten op die aansluiten bij de kerndoelen en daardoor direct inzetbaar zijn.
  - Co-creatie plaatst het culturele veld in de rol van coach en niet in de rol van aanbieder.
- Uitvoering:** Er zijn 3 vormen van co-creatie:
1. **Een Co-creatie 1.0.** is het ontwikkelen van een project of product dat bijdraagt aan een groot gedeelte van een doorgaande lijn. Deze Co-creatie gebeurt door meerdere scholen en culturele instellingen samen en bevat minimaal 2 producten.
  2. **Een Co-creatie 2.0.** is het ontwikkelen van één product dat bijdraagt aan een specifieke vraag van een school. Deze Co-creatie gebeurt door 1 school en 1 culturele instelling of aanbieder.
  3. **Een Co-creatie 3.0.** is het ontwikkelen van één product dat bijdraagt aan een idee van een school geplaatst op de digitale werkplaats. Culturele instellingen en aanbieders kunnen reageren via de digitale werkplaats en Team SIEN koppelt de school en de aanbieder om het product verder te ontwikkelen. Deze Co-creatie gebeurt door 1 school en 1 culturele instelling of aanbieder.

Verantwoordelijkheid: Instellingen uit het onderwijs en het culturele veld, ondersteuning door Team SIEN en kwaliteitskringen.

2. Lokale allianties in de regio

- Werkvorm:** De lokale allianties krijgen vorm naar aanleiding van Kijk in de Keuken, Co-creaties en kwaliteitskringen.
- Doelgroep:** Vertegenwoordigers uit onderwijs, lokale overheid en het lokale culturele veld.
- Doelstelling:** Lokale partijen weten van elkaar waar ze de expertise kunnen halen als dat noodzakelijk is.
- Uitvoering:** Structurele samenwerking tussen lokale partijen op basis van een lokale agenda.
- Verantwoordelijkheid:** Lokale partijen met ondersteuning en diensten van SIEN.

Voornemen 4 bevorderen van de culturele ontwikkeling van kinderen

Dit voornemen heeft tot doel meer kennis en inzicht te verwerven in de ontwikkelingen van kinderen op het gebied van cultuur-educatie.

Activiteiten:

1. Ontwikkelen van een kwaliteitskader voor de culturele ontwikkeling van kinderen

- Werkvorm:** Ontwikkelen van een kwaliteitskader voor de culturele ontwikkeling van kinderen door onderzoek en toepassen
- Doelgroep:** Leerlingen, leerkrachten en directie onderwijs.
- Doelstelling:** Inzicht hebben in de ontwikkeling van kinderen op het gebied van cultuureducatie en een kwaliteitskader te hebben waarmee culturele activiteiten kunnen beoordeeld worden op effectiviteit en doelmatigheid.
- Uitvoering:** In 2013 en 2014 uitvoeren van een onderzoek naar de ontwikkeling van een kwaliteitskader met toetsbare indicatoren. Indien mogelijk aansluiten bij landelijke ontwikkelingen. Limburg wil de ontwikkelde systemen graag testen.

Verantwoordelijkheid: onderzoekers, (academische) basisscholen, hogescholen Zuyd en Fontys en culturele instellingen. Informatie wordt gedeeld via Team SIEN

2. Kwaliteitssysteem

- Werkvorm:** Ontwikkelen van een leerlingvolgsysteem gebaseerd op het kwaliteitskader.
- Doelgroep:** Leerlingen en scholen
- Doelstelling:** Het ontwikkelen en uitvoeren van een leerlingvolgsysteem op het gebied van cultuureducatie en het implementeren van dit systeem. - onderzoek in de praktijk op tien basisscholen per regio.
- Uitvoering:** Aan de hand van de testen van het kwaliteitssysteem wordt het leerlingvolgsysteem op de scholen ingevoerd.
- Verantwoordelijkheid: onderzoekers, (academische) basisscholen, hogescholen Zuyd en Fontys. Informatie wordt gedeeld via Team SIEN. In de uitvoering ook alle scholen.